

Počítačové srdce Evropy

Vývoz ICT zboží hraje v jednotlivých evropských zemích různě důležitou roli. Není tajemství, že v posledních několika letech získaly středoevropské ekonomiky primát ve vývozu ICT zboží. Jaká je tedy současná situace a co se změnilo za uplynulých deset let?

V článku *Automobily versus ICT zboží* aneb co říkají statistiky dovozu a vývozu? (s. 11) jsme podnikli první náhled do problematiky exportu a importu tzv. ICT zboží. Byli jsme seznámeni s tím, že Česko slouží více méně jako montovna, kam se dovezou ICT součástky, a směrem za naše hranice směřuje hotové ICT zboží. Nyní se na celou záležitost zaměříme z poněkud širšího evropského, resp. unijního pohledu, abychom zjistili, že v uplynulých deseti letech došlo k poměrně dramatické redistribuci výrobních a vývojových aktivit v rámci Evropy. Došlo i ke změně orientace ICT sektoru, kde stále větší roli hrají činnosti v oblasti poskytování ICT služeb.

ICT zboží a služby

Při troše zjednodušení můžeme ICT zboží rozdělit na „**hotové ICT výrobky**“ (Počítače a periferní zařízení; Komunikační zařízení a Spotřební elektronika) a na „**ICT součástky**“ (Elektronické součástky a Ostatní díly a části ICT j. n.).

V druhé polovině článku budou zmíněny **ICT služby**, které jsou pro účely statistiky zahraničního obchodu vymezeny podle následujících platebních titulů a jim odpovídajících kódů Rozšířené klasifikace služeb v platební bilanci (EBOPS): Telekomunikační služby (kód 247) a IT služby (kód 263).

Podrobněji viz: http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zahranicni_obchod_s_ict_sluzbami

Stále větší roli hrají činnosti v oblasti **poskytování ICT služeb**.

Exportní šampioni

V prvním kroku se podívejme na největší evropské exportéry **hotových ICT výrobků** v roce 2000 a 2010 – měřeno celkovým objemem vyvezeného zboží (tabulka).

Při pohledu na tento pomyslný žebříček si zajisté ihned všimneme, že v rámci EU muselo dojít k relokaci výrobních závodů. Z prvních desítek exportérů totiž vypadlo např. Irsko a Finsko. Naopak do popředí se vyšvihly středoevropské země v čele s Maďarskem a Českem. V řechi relativních čísel se v roce 2010 čtyři státy (Česko, Maďarsko, Polsko, Slovensko) podílely 25 % na celkovém vývozu hotových ICT výrobků ze zemí Evropské unie.

Cesta k prvenství

Absolutní čísla rozkryla, že z Česka a okolních postkomunistických

zemí se ve velkém vyváží hotové ICT výrobky. Ty se poměrně významně podílí na celkovém exportu z těchto zemí (kartogram 2). Ještě před deseti lety byla situace v Evropě poněkud odlišná a hotové ICT výrobky tvořily důležitou exportní komoditu v zemích, jako jsou Irsko,

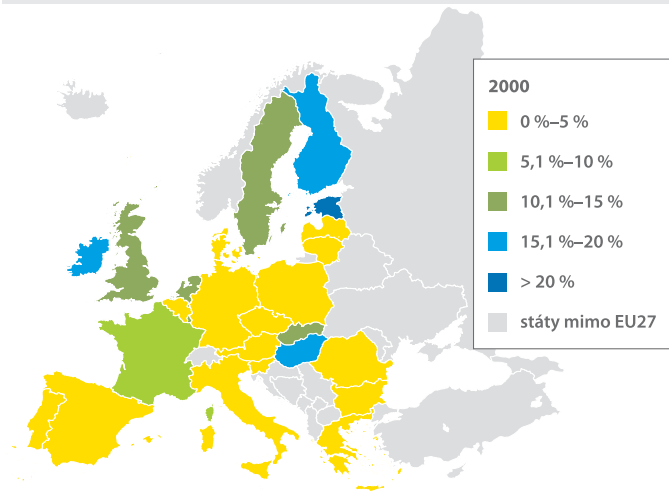
Finsko, Švédsko, Spojené království atp. (kartogram 1).

Hotové ICT výrobky se tedy staly jedním z klíčových vývozních artiklů pro středoevropské země. Avšak zatímco ve vývozu ICT zboží nejen z České republiky převažují hotové výrobky, v dovo-

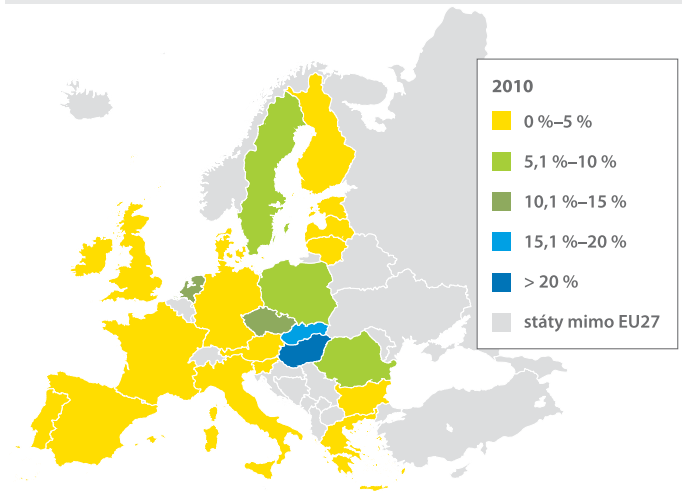
Vývoz ICT zboží (hotové výrobky) TOP 10 zemí EU27

2000	Mld. ECU	2010	Mld. EUR
Spojené království	33,5	Nizozemsko	49,8
Nizozemsko	28,6	Německo	29,6
Německo	27,0	Maďarsko	15,8
Francie	19,8	Česko	12,9
Irsko	15,4	Spojené království	11,9
Švédsko	11,4	Polsko	9,3
Finsko	8,8	Slovensko	8,1
Belgie	7,3	Švédsko	8,1
Maďarsko	5,1	Francie	7,8
Španělsko	3,8	Belgie	4,7

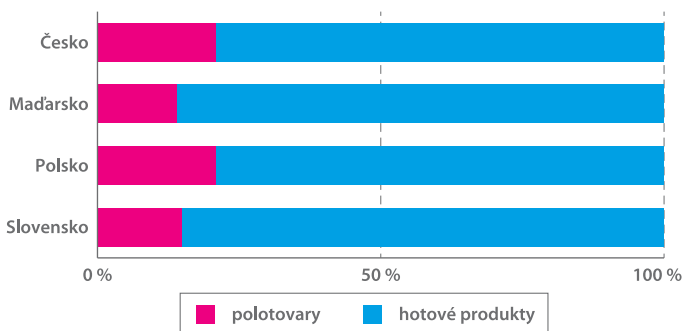
Zdroj: Eurostat

Kartogram 1 | Podíl vývozu hotových ICT produktů na celkovém vývozu z jednotlivých zemí EU27, 2000

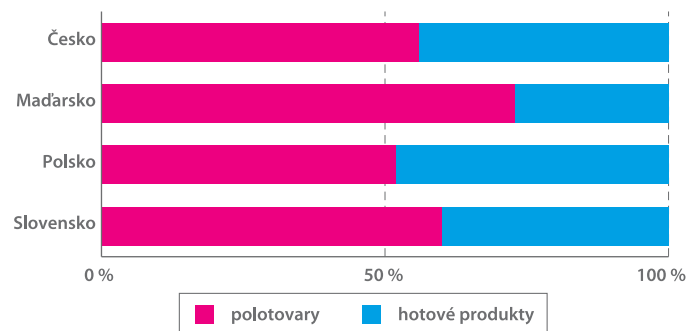
Zdroj: Eurostat

Kartogram 2 | Podíl vývozu hotových ICT produktů na celkovém vývozu z jednotlivých zemí EU27, 2010

Zdroj: Eurostat

Graf 1 | Struktura vývozu ICT zboží z vybraných zemí střední Evropy

Zdroj: Eurostat

Graf 2 | Struktura dovozu ICT zboží do vybraných zemí střední Evropy

Zdroj: Eurostat

zu dominují jejich součástky a díly (grafy 1 a 2).

Výrobu nahradily služby

Západoevropské státy jako Spojené království, Francie či Irsko a severské země (Švédsko, Finsko) tedy postupně upustily od produkce ICT zboží, neznamená to ovšem, že by ICT sektor nehrál v ekonomice těchto zemí důležitou roli. Pokud totiž zanalyzujeme příjmy států EU za vývoz ICT služeb, potom se vyprofilují nejvýznamnější evropské exportéry. Věvodí jim Irsko (příjmy za vývoz ICT služeb v roce 2009 obohatily irskou ekonomiku o 24,6 mld. eur), ná-

sleduje Německo (13 mld. eur), Spojené království (11 mld. eur), Švédsko, Belgie a Finsko. Nejenže jmenované země vyinkasují za vývoz ICT služeb nemalé částky, navíc od roku 2000 výrazně vzrostl podíl exportu ICT služeb na celkovém exportu služeb z těchto zemí.

A Česko? Pravda, se zeměmi jako Irsko, Spojené království nebo i Belgie se zdaleka nemůžeme porovnávat. Na druhou stranu si ve středoevropském měřítku nestojíme vůbec špatně! Celkovým objemem příjmů za prodej ICT služeb ve výši 1,3 mld. eur jsme v roce 2009 předčili Polsko (1 mld. eur), Maďarsko (1,1 mld. eur), Slovensko (0,3 mld. eur) i Rumunsko

(1,2 mld. eur). V případě Rumunska se už dnes ICT služby výrazně podílejí na celkovém vývozu služeb z této země.

Mapa EU a role jednotlivých zemí v produkci ICT zboží či služeb se za posledních 10 let výrazně změnila. Výroba ICT zboží se částečně přesunula na území nových členských států evropské sedmadvacítky. Ale i v těchto zemích můžeme pomalu vystopovat náznaky nové fáze relokace. Některé firmy opouštějí středoevropský prostor a směřují dále na východ. Například největší dodavatel součástek pro výrobu LCD panelů pro Samsung na Slovensku, korejská společnost Hansol Technics Europe,

ukončil ke dni 11. 10. 2011 na Slovensku výrobu. Samotný Samsung se nechal o pouhý měsíc později v médiích slyšet, že uvažuje o přesunutí celé výroby do Rumunska. Kladně proto můžeme hodnotit postupný růst důležitosti vývozu ICT služeb z Česka, protože právě zde se ukrývá potenciál pro další rozkvet ICT sektoru u nás. Zároveň to vzbuzuje naději, že by se naše země mohla zbavit nálepky „montovna“ a časem by ji mohla vystřídat nálepka nová – „mozkovna“.

Robin Rašín,
oddělení statistiky výzkumu,
vývoje a informační společnosti